The Gleaner

Vol 3 (1965)

Και το έντυπο

Κ. Θ. Δημαράς

doi: [10.12681/er.10529](https://doi.org/10.12681/er.10529)

Copyright © 2016, Κ. Θ. Δημαράς

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Δημαράς Κ. Θ. (2016). Και το έντυπο. *The Gleaner*, 3, 31–32. <https://doi.org/10.12681/er.10529>

ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ

Ἀλλεπάλληλα περιστατικά τῶν τελευταίων ἐτῶν δηλώνουν τὴν ὑπαρξὴ ἑνὸς κινδύνου: ὁ λόγος εἶναι γιὰ ἐκδόσεις παλαιῶν κειμένων γνωστῶν καὶ τυπωμένων, τὰ ὁποῖα ὁ ἐκδότης νομίζει ἀνέκδοτα. Καθ' αὐτό, τὸ φαινόμενο δὲν θὰ εἶχε μεγάλη σημασία: ὅταν ἐλέγχουμε τὴν συνειδήσή μας ἢ ὅταν ἐτοιμαζόμαστε γιὰ τὴν πάλῃ μὲ τὸν ἄγγελο, γιὰ τὴν ἐκδοση, πρέπει νὰ προβλέπουμε καὶ ἕναν τέτοιο κίνδυνο, πάντοτε ἐνδεχόμενο, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερα πιθανὸ σὲ τόπους ὅπως ὁ δικός μας, ὅπου ἡ βιβλιογραφία ὑστερεῖ· ὑπάρχει βέβαια, στίς περιπτώσεις αὐτὲς ἀπώλεια χρόνου καὶ κόπου, προκαλεῖται ἔλλειψη συντονισμοῦ στὴν ἔρευνα, ἀλλὰ ὅπωςδήποτε μιλοῦμε γιὰ πράγματα ἀναπόφευκτα. Δὲν θὰ ἐπесήμαινα, λοιπόν, τὸ φαινόμενο, ἂν ἡ πύκνωσή του καὶ κάποια ἄλλα τεκμήρια δὲν ἔπειθαν τὸν παρατηρητὴ ὅτι πρόκειται ἐδῶ γιὰ ἕνα κακὸ πὺν ἔχει βαρύτερα αἷτια καὶ βαρύτερα ἀποτελέσματα.

Ἡ βάση τῆς ἐργασίας τοῦ φιλολόγου εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐντυπο. Βέβαια, δὲν μπορούμε νὰ διαβάζουμε κάθε τί πὺν ἐν-πώθηκε, ἢ, ἀκόμη πὺν κατηγορηματικά δὲν μπορούμε νὰ διαβάζουμε ὅ,τι τυπώνεται· γιὰ τοῦτο, ἄλλωστε, ὅργανα ὅπως ὁ ΟΜΕΔ ἢ τὸ ΚΝΕ ἐπιδιώκουν συστηματικά νὰ πολλαπλασιάζουν τὰ εὑρετήρια τῶν ἐντύπων μὲ τὸν σκοπὸ νὰ διευκολύνουν τὴ μελέτη ἐνῶ παράλληλα φροντίζουν νὰ ὁλοκληρώνεται ἡ βιβλιογραφικὴ γνώση. Ὡστόσο οὔτε τὰ εὑρετήρια οὔτε ἡ γνώση ὅτι ὑπάρχει ἕνα ἐντυπο, οὔτε καὶ ἡ γνώση ὅτι τὸ ἐντυπο ἔχει μία συγκεκριμένη εἶδηση, δὲν μπορούν νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν αὐτοψία, τὴν προσωπικὴ μελέτη. Ἡ ἐπιστήμη μας προχωρεῖ μὲ τὴν διάκριση φαινομένων τὰ ὁποῖα εἶχαν θεωρηθεῖ ὅμοια καὶ μὲ τὴν συσχέτιση φαινομένων τὰ ὁποῖα εἶχαν θεωρηθεῖ ἄσχετα. Δηλαδή, βασικά ἐπάνω σὲ γνωστὴ ὕλη κοιταγμένη μὲ καινούριο μάτι. Αὐτό, τὰ εὑρετήρια ἢ οἱ βιβλιογραφίες ἐλάχιστα μπορούν νὰ τὸ προσφέρουν.

Ὅσο γιὰ τὰ χειρόγραφα, ἐκεῖνα μπορούν, σὲ πολὺ σπάνιες περιπτώσεις, νὰ πλουτίσουν οὐσιαστικά τὴν ὕλη ἐπάνω στὴν ὁποία ἐργαζόμαστε: ἀκόμη καὶ σὲ μία τόσο ἀνεξερευνήτη γραμματεία ὅσο εἶναι ἡ δική μας, ἀκόμη καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ τόσο ἔντονα σημαδευμένη ἀπὸ τὴν ζήτηση ἀνεκδότων, μπορούμε, σὰν τὸν ἱερομόναχο Διονύσιο,

νά μετρήσουμε στα δάκτυλα τοῦ ἐνὸς χεριοῦ τὶς ἀνακαλύψεις τὶς ὁποῖες μᾶς ἔδωσε ἡ ἀναδίφηση τῶν ἀρχείων καὶ ἡ ἀναζήτηση τῶν χειρογράφων. Μὲ ζῆλο ὁ Ἑρανιστὴς καλλιιεργεῖ τὴν ἀρχαιοδιφία, μὲ ζῆλο τὴν βιβλιογραφία, πιστεύω προσωπικὰ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐνθαρρύνουμε καὶ πρὸς τὶς δύο κατευθύνσεις αὐτὲς τοὺς νεώτερους ἐρευνητές, νὰ τοὺς ἐτοιμάζουμε γιὰ τὴν χαρὰ τῆς εὗρεσης, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔπρεπε μία κακὰ νοουμένη φιλοτιμία νὰ τοὺς ἀποτρέπει ἀπὸ τὸ κύριο ἔργο τους, τὴν ἀνάγνωση τῶν ἐντύπων, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁ ἀσυμμετρα πρὸς κάθε ἄλλον μεγάλος θησαυρὸς μας.

Κ. Θ. Δ.

ΣΧΟΛΙΑ

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ 'ΕΥΓΕΝΑΣ..

Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ ἔρευνα γύρω στὸ κρητικὸ θέατρο ἀπέδωσε πολὺτιμους καρπούς. Ὑπερνομίζουμε λ.χ. τὸ γεγονός ὅτι στὸν Γ. Χορτάτζη ἔχει προσγραφῇ ἤδη ὀριστικά ἡ πατρότητα τριῶν ἔργων. Χρησιμότητες ἐξάλλου νεώτερες ἐκδόσεις εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας, ἐνῶ ἄλλες πὺν ἐτοιμάζονται («Κατ'οὔρηπος», «Πανώρια», «Βασίλειος Ροδολίνος») ὑπόσχονται νὰ προσφέρουν ἀποφασιστικὰ τὴ συμβολή τους.

Μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀκτινοβολίας καὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κρητικοῦ θεάτρου κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς του, μποροῦμε νὰ τοποθετήσουμε καὶ τὴν Εὐγένεα, τραγωδία τοῦ Ζακυνθινοῦ Θεοδώρου Μοντισελῆς. Τὸ ἔργο, τυπωμένο γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Βενετία τὸ 1646 (ἓνα χρόνο πρὶν ἀπὸ τὸν «Ροδολίνο»), διασώθηκε σ' ἓνα μοναδικὸ ἀντίτυπο, χαμένο ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες ἀνάμεσα στὰ βιβλία πὺν κληροδότησε ὁ Ἄδων Ἀλλάτιος στὸ παπικὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τῆς Ρώμης. Πρὶν ἀπὸ 5 χρόνια ὁ Mario Vitti εἶχε τὴν τύχη νὰ βρῇ τὸ μοναδικὸ αὐτὸ ἀντίτυπο. Γνωρίσαμε ἤδη τὸ κείμενο τῆς τραγωδίας ἀπὸ μιὰ πρῶτη περυσινὴ δημοσίευση (περ. «Θέα-

τρο» 14, 1964, σ. 9-23). Τώρα ὁ Mario Vitti μᾶς προσφέρει τὴν ὁλοκληρωμένη φιλολογικὴ ἔκδοση τῆς Εὐγένεας (Istituto Universitario Orientale, Napoli 1965). Ἀξίζει νὰ τοῖς οὐμε ἰδιαίτερα ὅχι μόνον τὴ σημασία τοῦ πολὺτιμου αὐτοῦ εὐρήματος, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιότητα τῆς μεθοδικῆς παρουσίας του ἀπὸ τὸν ἐκδότη.

Π.Μ.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ.

Στὶς 15 Μαγτίου 1965 πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. μὲ θέματα: λογοδοσία Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀρχαιρεσίες γιὰ τὴν ἀνάδειξη νέων μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ἡ σύνθεση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μετὰ τὶς ἀρχαιρεσίες εἶναι ἡ ἀκόλουθη: Δ. Γκίνης, πρόεδρος. Ἐμ. Χατζηδάκης, ἀντιπρόεδρος. Κ. Θ. Δημαρᾶς, Γενικὸς Γραμματέας. Αἱκ. Κουμαριανοῦ, Εἰδικὸς Γραμματέας. Ἰω. Α. Μελετόπουλος, Ταμίας. Ἀλκης Ἀγγέλου, Α. Βρανούσης, Γ. Κουρνούτος, Β. Σφυρόερας, Σύμβουλοι. Ἀναπληρωματικὰ μέλη: Σοφία Δοακίδη, Γ. Σαββίδης, Λουκία Δρούλια. Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ: Μ. Πετρόχειλος, Γ. Δημακόπουλος, Πέτρος Γλέζος.

Τὸ τεῦχος αὐτὸ ἐπιμελήθηκε ὁ ἐταῖρος τοῦ Ὀμίλου Σπύρος Ἀσδραχάς.